

Det kongelige kommunal- og regionaldepartement
Postboks 8112 Dep.

0032 OSLO

Deres ref.:

Deres brev av:

Vår ref.: (Oppgis ved svar)

06/3194-5/010

Dato:

12.09.2006

ENDRINGER I VALGLOVEN

Ovennevnte sak ble behandlet i Formannskapetets møte 05.09.2006 sak 132/06 d.å. hvor det ble fattet følgende vedtak:

Rådmannens innstilling til formannskapet:

Rådmannen anbefaler at formannskapet avgir følgende uttalelse:

Formannskapet slutter seg til rådmannens merknader slik de fremgår av saksutredningen.

Møtebehandling:

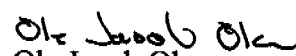
Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Formannskapetets vedtak:

Formannskapet slutter seg til rådmannens merknader slik de fremgår av saksutredningen.

Vedlagt følger kopi av sakspapirene.

Med vennlig hilsen
Sandefjord kommune

Ole Jacob Olsen
juridisk konsulent

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Arkivsak: 06/3194

ENDRINGER I VALGLOVEN

Saksbehandler: Ole Jacob Olsen	Arkiv: 010
Saksnr.: Utvalg	Møtedato
132/06 Formannskapet	05.09.2006

Innstilling:

Rådmannens innstilling til formannskapet:

Rådmannen anbefaler at formannskapet avgir følgende uttalelse:

Formannskapet slutter seg til rådmannens merknader slik de fremgår av saksutredningen.

Møtebehandling:

SAKSUTREDNING:**Bakgrunn:**

Vedlagt følger høringsnotat med forslag til enkelte endringer i valgloven. I tillegg inneholder notatet noen temaer der det ikke er foreslått lovendringer, men der departementet ønsker høringsinstansens syn.

A. Det foreslås følgende lovendringer.

1. Kommunen v/valgstyret sørger for at det blir sendt ut valgkort til alle stemmeberettigede som er manntallsført i kommunen, og som har bostedsadresse innenriks (untatt Svalbard og Jan Mayen).
2. Forhåndsstemmeperioden skal avsluttes:
innenriks: Siste torsdag før valgdagen
utenriks: Fredag en uke før valgdagen
3. Frist for å søke om å få avgi stemme ved ambulerende stemmemottaking må ikke settes senere enn siste torsdag før valgdagen.
4. Forhåndsstemmegivningene må være kommet inn til valgstyret innen kl 20.00 første tirsdag etter valgdagen.
5. Velger som er ukjent for stemmemottaker, skal legitimere seg. Dersom velgeren ikke har legitimasjon, kan identiteten bekreftes av en annen person over 18 år som legitimerer seg.
6. Foreløpig opptelling skal foretas ved manuell telling av stemmesedlene. Foreløpig opptelling av stemmesedlene kan likevel foregå ved et edb-teknisk system dersom det benyttes et annet system enn ved den endelige opptellingen.
7. Kontrolltelling av stemmesedlene pga. avvik mellom foreløpig og endelig opptelling skal foregå manuelt.
8. Foreløpig opptelling av stemmesedler avgitt på forhånd kan starte søndag før valgdagen:

B. Andre temaer.

Departementet ønsker høringsinstansenes syn når det gjelder:

1. Skjæringsdatoen for manntallet:
Problemstilling: Kan skjæringsdatoen forskyves fra 31. mai til 30. juni i valgåret uten at dette vil gjøre det vanskelig å sende ut valgkort?
2. Valg og politiske meningsmålinger.
Problemstilling: Bør det innføres restriksjoner når det gjelder mediernes adgang til å publisere meningsmålinger de siste dagene før valgdagen?

Rådmannens merknader:

Merknadene blir gitt til hvert enkelt punkt ovenfor.

A1.

Utsendelse av valgkort til alle stemmeberettigede. For Sandefjord kommune vil dette ikke innebære noen forskjell fra dagens ordning, da kommunen ved tidligere valg har valgt å sende ut valgkort til alle som er manntallsført i kommunen.

A2.

Dagens ordning er at forhåndsstemmeperioden innenriks avsluttes fredagen før valgdagen. Nå foreslås den å avsluttes en dag tidligere. Dette forslaget må sees i sammenheng med pkt.4. Til sammen vil det bety at færre forhåndsstemmer blir avvist fordi de er innkommet for sent. I Sandefjord opplevde vi ved forrige valg noen få forhåndsstemmer som kom inn et par dager etter at fristen var utløpt. Rådmannen har ingen bemerkninger til forslaget.

A3.

Dette punktet gjelder de som av forskjellige grunner ikke klarer å komme seg ut og derfor ønsker å avgi stemme der de bor. I dag må fristen fastsettes til et tidspunkt innenfor perioden tirsdag og fredag siste uke før valget. Endringsforslaget vil ikke ha noen praktisk betydning for kommunen.

A4.

I dag må forhåndsstemmegivningene være kommet inn til valgstyret innen kl.20.00 mandag på valgdagen. Endringen vil medføre at det endelige valgoppgjøret blir tilsvarende forsinket. Rådmannen er enig i forslaget og mener det er viktigere at flest mulig stemmer blir talt opp enn at det endelige valgoppgjøret kommer noe senere.

A5.

I valglovens § 8-4 tredje ledd heter det i dag at "stemmemottaker kan forlange at velgeren legitimerer seg". Rådmannen ser det som en fordel at loven her blir klarere ved at "velger som er ukjent for stemmemottaker, skal legitimere seg".

A6.

Foreløpig opptelling skal foretas ved manuell telling av stemmesedlene. Dette gjør vi i Sandefjord kommune i dag, så endringsforslaget vil ikke ha noen praktisk betydning for kommunen.

A7.

Dersom det gjennomføres en kontrolltelling av stemmesedlene grunnet avvik i resultatet av den foreløpige og den endelige opptellingen, skal denne tellingen foregå manuelt. Det følger av valgstyrets ansvar for korrekt resultat at for store avvik mellom foreløpig og endelig opptelling vil medføre at det må gjennomføres en ny kontrolltelling. I dag er det ikke regulert hvordan omtellingen skal foregå. Rådmannen har ingen bemerkninger til dette forslaget.

A8.

Foreløpig opptelling av stemmesedler avgitt på forhånd kan starte søndag før valgdagen. Forhåndsstemmer mottas fortløpende av valgstyret. I dag skal foreløpig opptelling av forhåndsstemmer starte senest fire timer før samtlige valglokaler i kommunen er stengt. Opptellingen kan ikke starte før valgdagen mandag. Ved å tillate opptelling av stemmesedler allerede søndag, vil opptellingsresultatet av forhåndsstemmer foreligge noe tidligere enn det som er vanlig i dag, noe som vil kunne øke faren for offentliggjøring/lekkasjer. Også i dag foreligger resultatet fra foreløpig opptelling noe før de kan offentliggjøres valgkvelden kl. 20.00. Det er særlig de store kommunene som vil trenge bedre tid ved opptelling av forhåndsstemmer når disse må telles manuelt. I Sandefjord har ikke dette vært noe problem. Det foreslås at opptelling på søndag gjøres frivillig. Det enkelte valgstyre bestemmer således selv om det ønsker å starte foreløpig opptelling av forhåndsstemmer allerede søndag. Rådmannen har ingen bemerkninger til dette forslaget.

B1.

Kan skjæringsdatoen forskyves fra 31. mai til 30. juni uten at dette vil gjøre det vanskelig å sende ut valgkort? Stemmeberettigede som er registrert med bostedsadresse i Norge, skal føres inn i den kommunen der de var folkeregisterført som bosatt den 31. mai i valgåret. Det er dette som kalles skjæringsdatoen. For å kunne forhåndsstemme må man ha valgkort. Velgere som ønsker å forhåndsstemme kan gjøre det fra 10. august. Kommunen har fått opplyst at på landsbasis vil utvidelsen av skjæringsdatoen omfatte ca. 700 – 800 personer. For den enkelte kommune er det derfor ikke mange registreringer som vil bli gjort i denne perioden. Etter skjæringsdatoen skal manntallet produseres og legges ut til offentlig ettersyn. Innrapportering av data på valgkort skal foretas og verifiseres, valgkort skal produseres og sendes ut. De som blir berørt av dette og ikke kan stemme i den kommunen hvor de var registrert med bostedsadresse pr. 31. mai, kan avgi forhåndsstemme fra 10. august. De har således full mulighet til å få stemt ved valget. Rådmannen vil derfor av praktiske årsaker ikke anbefale at skjæringsdatoen flyttes til 30. juni.

B2.

Bør det innføres restriksjoner når det gjelder medienes adgang til å publisere meningsmålinger de siste dagene før valgdagen? Valgloven § 9-9 fastsetter at valgresultater og prognoser som er laget på grunnlaget av undersøkelser foretatt den dag eller de dager valget foregår, ikke kan offentliggjøres før tidligst kl. 20.00 på valgdagen mandag. Utover dette inneholder ikke valgloven bestemmelser som setter restriksjoner når det gjelder å offentliggjøre meningsmålinger i tilknytning til valg. Valgloven har ikke regler om straff eller andre sanksjoner mot dem som måtte bryte bestemmelsen i § 9-9. De andre nordiske land har regler som tilsvarer vår lov på dette punktet.

I den senere tid er det reist spørsmål om publisering av partimålinger i ulike medier like før valget kan påvirke velgernes stemmegivning, og om det bør settes forbud mot slik publisering. Departementet har på denne bakgrunn innhentet en utredning fra Institutt for medier og kommunikasjon, Universitetet i Oslo. Utredningen tar bl.a. for seg de fire siste stortingsvalgene. Konklusjonen er at det ikke kan påvises noen klare sammenhenger mellom partienes oppslutning på meningsmålinger og den oppslutning de oppnår i selve valget. Det finnes eksempler på at jevnt stigende eller synkende kurver på meningsmålingene har gitt seg utslag i valgoppslutningen, men det er også eksempler på at en tydelig tendens blir brutt like før valg. Det er også ulike mønstre for ett og samme parti ved ulike valg. Instituttet konkluderer videre med at en frykt for selvforsterkende effekter skapt av partimålinger må anses å være sterkt overdrevet, og at slike målinger ikke medfører noen systematisk over- eller underrepresentasjon for noen partier. De funn instituttet har gjort er i tråd med internasjonal forskning på området. Denne forskningen viser at publisering av partimålinger kan ha en viss betydning for styrkeforholdet mellom partiene, men at det ikke er forskningsmessig belegg for å si at det finner sted en tydelig og systematisk påvirkning.

Instituttet har også foretatt en gjennomgang av regelverket i en del land, med tanke på hvilke restriksjoner som finnes når det gjelder gjennomføring og publisering av meningsmålinger i forkant av valget. Undersøkelsen viser at flere land utenom Norden har fastsatt restriksjoner når det gjelder publisering av meningsmålinger rett før valget. Vanligvis gjelder disse restriksjonene fra en til sju dager før valgdagen. Det påpekes imidlertid at direkte lovregulering forekommer sjelden i land Norge liker å sammenligne seg med. I stedet for lovregulering legger mange land vekt på at mediene selv bør regulere hvordan resultatene av meningsmålinger skal rapporteres til offentligheten. Rådmannen slutter seg til dette synspunktet.

Dokumenter i saken: Høringsnotat.